

17 HAZİRAN DÜNYA ÇÖLLEŞME VE KURAKLIKLARLA MÜCADELE GÜNÜ (2022)

Kuraklık, sürdürülebilir kalkınma için en büyük risklerden biridir. Kuraklık hem gelişmekte olan ülkeler hem de gelişmiş ülkeler açısından risk yaratmaktadır¹. Dünya Meteoroloji Organizasyonu 2022-2026 yılı arasında tahminlerinde 2022 ve 2026 arasındaki yıllar için, yıllık ortalama küresel yüzeye yakın sıcaklığın, sanayi öncesi seviyelerden 1,1 °C ile 1,7 °C arasında daha yüksek olacağını saptamıştır.² Yüzey sıcaklıklarının artması biyoçeşitliliğin azalmasına, canlı çeşitliliğin yok olmasına neden olmaktadır. Sıcaklıklarda artışlar, orman yangını riskini arttırmaktadır. Orman ve bitki örtüsünün azalması, toprak su tutma kapasitesini azaltmaktadır. Suya ulaşımın azalması açlık, zorunlu göç ve çatışmalara zemin hazırlamaktadır.³

Çölleşme kurak, yarı kurak ve kuru yarı nemli alanlarda arazi yapısının bozulmasıdır. İnsan faaliyetleri ve uzun süreli kuraklık, sel gibi iklimsel değişiklikler nedeniyle toprak verimliliği kaybının ve bitki örtüsünün incilmesiyle meydana gelen kademeli olarak gelişir. Çölleşme, toprak kalitesini bozarak, tarım faaliyetlerine zarar vermekte, toprağın su tutma kapasitesini azaltmaktadır. Tarım faaliyetlerinin azalması, ekonomik nedenlerle göçü arttırmakta, çatışmalara zemin hazırlamaktadır.⁴ Birleşmiş Milletler Genel Kurulu tarafından Aralık 1994’de 17 Haziran Dünya Çölleşme ve Kuraklıkla Mücadele Günü olarak belirlenmiştir. Gün ile ilgili etkinliklerin düzenlenmesi Birleşmiş Milletler Çölleşme ile Mücadele Sözleşmesi yetkisindedir.⁵

İspanya, Dünya Çölleşme ve Kuraklıkla Mücadele günü 2022 yılı etkinliklerine “Kuraklıkla Birlikte Mücadele” temasıyla ev sahipliği yapıyor. Bu temayla toplumda kuraklıkla mücadelede dayanışma, bağlılık, yaratıcılık üzerinde duruyor. Ülkelerin, kuraklıkla mücadelede kapasite geliştirmelerinin önemi vurgulanırken, bireylerin eğitim ve davranışlarının kuraklığın önüne geçilmesi ve etkilerinin en aza indirgenmesinde önemli olduğu belirtiliyor. Bireyler, kurumlar, sivil toplum örgütleri gibi tüm paydaşlar tarafından su yönetimi ve kuraklıkla mücadele önlemlerinin benimsenmesi ve uygulanması kuraklıkla mücadele önemlidir.

Kuraklığın en çok etkilediği alanlardan olan gıda temininde, gıda temininde zorluk yaşayan bireyler için gıda bankalarının oluşturulması, gıda temininde kapasitenin artırılması önerilmektedir. Gıda üretim süreçlerinde su kullanımının azaltılması, su kaynaklarının korunması yönünden önemlidir. Su tutma kapasitesinin artırılması için bitki örtüsü ve toprak bütünlüğünün sağlanması gereklidir. Kuraklığa dayanıklı bitkiler, su ihtiyacının daha az olmasından ve toprakta dayanıklı olmasından dolayı

¹ [İnternet] <https://www.un.org/en/observances/desertification-day> Erişim: 06.06.2022

² [İnternet] <https://public.wmo.int/en/media/press-release/wmo-update-5050-chance-of-global-temperature-temporarily-reaching-15%C2%B0c-threshold> Erişim: 06.06.2022

³ Drought in numbers, United Nations Convention to Combat Desertification. <https://www.unccd.int/resources/publications/drought-numbers> Erişim: 06.06.2022

⁴ UNCCD Desertification. <https://www.unccd.int/unccd-faq#:~:text=What%20is%20Desertification%3F,and%20dry%20sub%2Dhumid%20areas>. Erişim: 06.06.2022

⁵ Desertification Day, Unesco. <https://en.unesco.org/commemorations/desertificationday> Erişim:06.06.2022

HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ TIP FAKÜLTESİ HALK SAĞLIĞI ANABİLİM DALI
TOPLUM İÇİN BİLGİLENDİRME DİZİSİ (2021/2022-64)

tercih edilmelidir. Su tasarrufunun sağlanmasının yanında suyu tekrar kullanılabilir sistemlerin geliştirilmesi su temini için önemlidir. Güneş enerjili pompa sistemlerinin kurulması, yağmur suyu biriktirme sistemlerinin geliştirilmesi kurak bölgelerde su çözümleri için seçeneklerdir. Okullarla iş birliği yapılması, eğitimde kuraklıkla mücadele ile ilgili eğitim programlarına yer verilmesi, öğrencilere bu konuda farklilik kazandırması yönünden etkilidir. Kuraklıkla mücadele çözümlerinde yerleşim bölgelerinin kapasitelerinin değerlendirilmesi ve bölgeye özel çözümlerin geliştirilmesi kuraklıkla mücadelede kapasite geliştirilmesi için gereklidir.⁶

Ülkemizde çölleşme ile mücadele kapsamında 2019-2030 yıllarını kapsayan ‘Çölleşmeyle Mücadele Ulusal Stratejisi ve Eylem Planı’ yürürlüktedir. “Arazi Tahribatının Dengelenmesi Projesi” kapsamında mevcut alanlarda alınacak kararlarda yol gösterecek karar destek sistemi uygulanmaktadır. Ülkemiz, çölleşme ve kuraklıkla mücadelede mevcut risklerin değerlendirilmesi ve projelerin geliştirilmesine devam etmektedir.⁷

8

⁶ Desertification and Drought Day 2022 Information Note. <https://www.unccd.int/sites/default/files/2022-05/DDDay%202022%20Information%20note.pdf> Erişim: 06.06.2022

⁷ [İnternet] Türkiye Cumhuriyeti Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı, Bakan Kurum’dan Dünya Çölleşme ve Kuraklıkla Mücadele Günü Mesajı. <https://www.csb.gov.tr/bakan-kurum-dan-dunya-collesme-ve-kuraklikla-mucadele-gunu-mesaji-bakanlik-faaliyetleri-34145#:~:text=Bakan%20Kurum%2C%20milyarlarca%20insan%C4%B1%20do%C4%9Frudan,G%C3%BCn%C3%BC%22%20ilan%20etti%C4%9Fini%20da%20hat%C4%B1rlatt%C4%B1> Erişim: 18.06.2022

⁸ <https://www.tzob.org.tr/basin-odasi/haberler/17-haziran-dunya-collesme-ve-kuraklikla-mucadele-gunu>